

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1945.

Första kammaren.

Nr 2.

Måndagen den 15 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Herr *Schlyter* anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 5, angående anslag till bestridande av vissa kostnader för utredning rörande Klingvallsåns regleringsföretag år 1939 i Malmöhus län;

nr 9, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.; samt

nr 11, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning, m. m.

Upplästes följande inkomna läkarintyg:

Lektor *Edvard Björnsson*, som lider av akut luftrörskatarr, är tills vidare oförmögen till att deltaga i riksdagsarbetet.

Stockholm den 15 januari 1945.

S. Orell.

Herr *talmannen* yttrade: Innan de nu förestående valen företagas, ber jag att för kammaren få uppläsa 1 § i Kungl. Maj:ts stadga om val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

»Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälle den dock för övriga namn.»

Företogs val av åtta ledamöter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 104 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Sandler,

» Åkerberg,

» Johansson, Johan Bernhard,

» Undén,

» Gränebo,

herr Bärq, Johan,
» Anderson, Axel Ivar,
» Andersson, Elon.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

Anställdes val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 94 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Karlsson, Gottfrid,
» Sandegård,
» Herlitz,
» Källman,
» Andersson, Jones Erik,
» Ström,
» Johanson, Karl August,
» Björck,
» Elmgren,
» Gustavson.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 79 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Olsson, Oscar,
» Pauli,
» Johansson, Johan Bernhard,
» Lindström,
» Gränebo,
» Larsson, Sven,
» Bäcklund,
» Nilsson, Bernhard,
» Bäckström,
» Andersson, Karl,
» Mannerskantz,
» Heiding.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 77 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Bärq, Johan,
» Wahlmark,
» Anderson, Axel Ivar,
» Sjö Dahl,
friherre De Geer,

herr Ekman,
» Ericson, Frans,
» Velandér,
» Andersson, Elon,
» Björnsson.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 67 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Åkerberg,
» Sandén,
» Sandström,
» Sundvik,
» Friggeråker,
» Leander,
» Edin,
» Lindblom.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 68 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Schlyter,
» Wagnsson,
» Johanson, Karl Emil,
» Branting,
» Westman,
» Olsson, Karl Johan,
» Linnér,
» Gärde.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 12, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt.

Företogs val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Linder,
» Norman,
» Wistrand,
» Forslund,
» Löfvander,
» Carlsson, Olof,
» Björkman,
» Holmbäck.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 70 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Eriksson, Carl Edmund,

» Andersson, Alfred,

» Gabrielsson,

» Hansson, Jacob,

» Tjällgren,

» Anderberg,

friherre Beck-Friis,

herr Näslund.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 4, med förslag till ändrad lydelse av §§ 17, 21, 27 och 28 regeringsformen, m. m.

Propositionen hänvisades, såvitt angick förslag till lag om kvinnas behörighet att innehava statstjänst eller annat allmänt uppdrag, till behandling av lagutskott och i övrigt till konstitutionsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 6, med förslag till lag om ändrad lydelse av 88 § växellagen, m. m.;

nr 8, med förslag till lag om ändring i strafflagen för krigsmakten, m. m.; samt

nr 10, med förslag till lag om ersättning i vissa fall åt oskyldigt häktade eller dömda m. fl.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet den av herr *Andersson, Birger*, m. fl. väckta motionen, nr 1, om sänkning av valbarhetsåldern vid val till riksdagens andra kammare och vid kommunala val.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 2, av herr *Bondeson*, om åtgärder för utrotning av råttor och möss; samt

nr 3, av herrar *Rosander* och *Jonsson*, om utredning angående tillsättande av kommunala bostadsnämnder.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott den av herrar *Rosander* och *Jonsson* väckta motionen, nr 4, om utredning rörande statens medverkan till en lösning av industriens arbetarbostadsproblem.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 5, 9, 11 och 12.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 5, av herr *Andersson, Birger*, m. fl., om utredning angående statligt stöd åt s. k. fritidscentra och andra lokaler för fritidsverksamhet;

nr 6, av herr *Wistrand*, om utsträckning av statens sakrevisions granskningsrätt;

nr 7, av herr *Arrhén* m. fl., om ökat statsunderstöd åt svenska naturskyddsföreningen;

nr 8, av herr *Arrhén*, om ersättning åt F. W. S. Holmqvist och C. E. Olsson i anledning av en olyckshändelse under fälttjänstövning;

nr 9, av herr *Lindblom* m. fl., om en speciallagstiftning i syfte att effektivt hjälpa personer, som skadats under militär beredskapstjänstgöring, respektive deras anhöriga;

nr 10, av herr *Näsgård*, om åtgärder i syfte att bereda ersättning till ägare av tamdjur för skador, som förorsakats av varg och järv; samt

nr 11, av herr *Bondeson*, om viss ändring av 13 § i ordningsstadgan för riksdagens första kammare.

Ordet lämnades på begäran till herr **Näsgård**, som anförde: Herr talman! Det är ett mycket gammalt klagomål i kommunerna, att skatter i stor utsträckning måste avskrivas av det skälet, att vederbörande inte längre har några inkomster eller tillgångar, när tiden är inne att betala påförda skatter. Kommunalskatten kommer fortfarande drygt två år och kronoskatten omkring ett år efter inkomstens förvärvande. Att skatterestantierna äro så stora som fallet är får säkerligen till mycket stor del tillskrivas detta system med eftersläpande skattskyldighet, som man i vårt land ännu icke lyckats komma ifrån. Stat och kommun förlora på detta sätt mycket stora belopp.

*Interpellation
om provisorisk
lösning av
frågan om
skatte-
uppbörden.*

Så som det nu är ordnat äro människorna skattskyldiga långt efter sin död även om det i vissa fall kan lyckas för de efterlevande att få skatten efterskänkt. Att pensionärer under ett par år efter avgången ur tjänst måste betala skatt på inkomster, som de icke längre ha, rubbar ofta deras ekonomi och försätter dem i alldeles onödiga svårigheter. En arbetare, som kunnat ha relativt goda inkomster under några år, blir vid inträffande arbetslöshet ofta urståndssatt att betala skatt för de föregående årens inkomst, kvinnor som vid giftermål lämna sitt förvärvsarbete för att ägna sig åt hemmets skötsel föra med sig i boet en dryg skuldbörda i form av efter hand förfallande skatter, o. s. v. Man kan invända, att det finns intressekontor, som kunna ombesörja skattebetalningen, men det torde i regel vara så, att skattebetalningen genom intressekontor även sker i efterhand och således endast innebär en utjämning under löpande betalningsår. Det kan också anföras, att personer med något så när goda inkomstförhållanden i tid borde avsätta medel för gäldande av eftersläpande skatt, men dels lär väl detta icke alltid utan svårighet kunna ske, och dels är som bekant förmågan av förutseende icke den mest framträdande egenskapen hos våra dagars människor. Även det relativa fåtal, som besitter denna mycket önskvärda egenskap, har god användning för sina sparmedel utan att behöva förbruka dem på skatter, som rätteligen borde ha betalats i direkt samband med inkomstförvärvet.

Att utlänningar under årtal inneha väl avlönade anställningar i Sverige utan att betala ett öre i skatt till stat eller kommun är under fredliga förhållanden en normal företeelse, som under mansåldrar upprört svenska skattebetalare men ännu icke föranlett någon åtgärd från statsmakternas sida. Teoretiskt är en utlänning så fort han anlänt hit skyldig att betala skatt för all inkomst han förvärvar, men i praktiken är det omöjligt att få ut någon skatt av honom så snart han lämnat landet. En svensk får däremot som regel i utlandet omedelbart avstå viss fastställd del av sin inkomst till skatten.

Denna fråga har som bekant varit under utredning ett 20-tal år. I mitten av år 1943 tillsattes en ny kommitté, och den tycks ha fört frågan ett steg framåt genom att i januari 1944 angiva vissa huvudlinjer efter vilka en lösning syntes möjlig. Resultatet blev ytterligare en utredning — 1944 års uppbördsbered-

Interpellation om provisorisk lösning av frågan om skatteuppbörden.
(Forts.)

ning — som tillkallades för ungefär ett år sedan. Chefen för finansdepartementet meddelade den 7 juni 1944 i första kammaren, att dessa sakkunniga räknade med att framlägga förslag först under våren 1945. Vid sådant förhållande skulle en eventuell proposition i frågan kunna föreläggas riksdagen tidigast 1946 och de nya bestämmelserna träda i kraft den 1 januari 1947. I ett tidningsuttalande den 10 januari i år har de sakkunnigas ordförande meddelat, att det inte är möjligt att närmare precisera tidpunkten, då de sakkunniga kunna bli färdiga med sitt förslag, men att de räkna med att det skall bli någon gång på vårsidan.

Detta ter sig alltså föga hoppfullt. Om — som vi väl alla hoppas — kriget tar slut i år, skulle denna under mer än 20 år förberedda reform, som borde vara genomförd i god tid innan efterkrigstiden hunnit förändra inkomstförhållandena, bli färdig kanske just i det minst gynnsamma läget.

I folkbokföringskommitténs den 7 november 1944 avgivna betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen meddelas, att uppbördsberedningen överväger att framlägga alternativa förslag. Gemensamt för dessa uppgives bl. a. vara, att kommunalutskylderna debiteras och uppbäras i samband med kronoutskylderna samt att beträffande samtliga förvärvskällor i anslutning till inkomstförvärvet uttages preliminär skatt så beräknad, att den så nära som möjligt motsvarar den slutliga skatt, som påföres efter verkställd taxering och å vilken preliminärskatten avräknas.

Enligt alternativ I skola de skattskyldiga påföras dels preliminär skatt, dels slutlig skatt, dels ock kvarstående skatt. Den preliminära skatten skall omfatta de utskylder, vilka grunda sig på taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, till särskild skatt å förmögenhet samt till kommunal inkomstskatt (ej fastighetsskatt), ävensom pensionsavgifter och skall — beräknad enligt den utdebitering, som för inkomståret bestämmes av stat och kommun — i första hand fastställas med ledning av den senast verkställda årliga taxeringen. Där den preliminära skatten icke kan så beräknas, beroende antingen därpå, att den skattskyldige icke påförts taxering för inkomst eller förmögenhet under året före inkomståret, eller därpå, att inkomsten under inkomståret väntas i viss omfattning understiga eller överstiga den inkomst, som legat till grund för nyss nämnda taxering, fastställs skatten med ledning av preliminär deklaration, som den skattskyldige har att avlämna. Vid beräkandet av skatt i mantalsskrivningskommunen skall hänsyn tagas till den ortsgrupp enligt skatteförfattningarna, dit den ort hör, där den skattskyldige upptages i mantalslängd för inkomståret, ävensom till den skattskyldiges civilstånd och barnantal enligt samma mantalslängd. Jämkning skall under inkomståret kunna ske, om den verkliga inkomsten skiljer sig från den inkomst, som legat till grund för beräkandet av preliminärskatten.

Enligt alternativ II skall den preliminära skatten icke omfatta särskild skatt å förmögenhet. I övrigt skiljer sig detta alternativ från det förra huvudsakligen därutinnan, att enligt alternativ II den preliminära skatten för arbetstagare beräknas med ledning av skattetabeller, vilka av Kungl. Maj:t fastställas för varje inkomstår. I särskilt fall skall löneavdrag verkställas med viss procent av den utbetalda lönen. Skattetabellerna skola upprättas så, att de för olika lönebelopp, beräknade för vecka eller månad eller annan tid, samt för skilda civilstånd och barnantal ange den å lönen belöpande skatten. Olika tabeller upprättas för dels i skatteförfattningarna angivna olika ortsgrupper, dels ock olika kommunala utdebiteringar. Avgörande för vilken skattetabell som skall användas är den ortsgrupp, dit den ort hör, där den skattskyldige upptages i mantalslängd för inkomståret, samt den för nämnda ort för inkomst-

Interpellation om provisorisk lösning av frågan om skatteuppbörden.

(Forts.)

året bestämda kommunala utdebiteringen. Civilstånd och barnantal bedömas med hänsyn till förhållandena enligt samma mantalslängd.

Såsom framgår av det citerade kommer uppbördsberedningens förslag, när det en gång föreligger, att vara både omständligt och invecklat. Man förstår utan vidare, att det kräver tid för att genomföras. Till på köpet kräver det, enligt beredningens mening, en förbättrad folkbokföring för att kunna tillämpas. Även om ett förslag härom nu föreligger från folkbokföringskommittén, förstår man att denna omständighet icke underlättar ett snabbt realiserande av det gamla önskemålet om skattens uttagande i samband med inkomstens förvärvande. Närmast föranledes man till den reflexionen, att chefen för finansdepartementet var rätt så optimistisk, när han antydde, att det nya systemet skulle kunna tänkas komma i tillämpning den 1 januari 1947, i fall alla formaliteter skola iakttagas.

Många fråga sig nu, om det inte skulle vara möjligt att provisoriskt ordna skatteuppbörden efter det nya systemet — så långt det går — utan att avvakta den fullständiga utredningen. Enligt uppgift har man i England som ett första steg mot målet skatt vid källan mitt under brinnande krig genomfört en reform, som innebär att alla löntagare — tjänstemän och arbetare — skola beskattas efter detta system. Att samma reform i vårt land blöts och stöts i 20 år kan naturligtvis inte läggas någon av dem som nu ha frågan om hand till last, men nog borde den långa utredningstiden vara ännu ett skäl att påskynda det hela, så att icke en ny efterkrigsperiod hinner inträda innan detta viktiga problem ens vunnit en partiell lösning. Det förefaller icke otroligt, att denna reform kan komma att märkbart påverka utdebiteringen inom kommunerna, liksom den även torde bli av betydelse för den statliga beskattningen.

I anslutning till det anförda får jag hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet framställa följande spørsmål:

Har herr statsrådet för avsikt att i avvaktan på den väntade uppbördsreformen taga initiativ till en provisorisk lösning av uppbördsfrågan, så att önskemålet om skattens upptagande vid källan åtminstone till huvudsaklig del kan genomföras under nu rådande konjunkturförhållanden?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Friherre **De Geer** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Genom- *Interpellation om rätt till avdrag för anskaffande av jordbruksinventarier.*
förändret av en effektiv jordbrukets rationalisering sammanhänger i hög grad med möjligheten för jordbrukarna att utbyta äldre, omoderna maskiner och redskap mot tidsenliga, arbetsbesparande sådana. I många fall måste givetvis nyinköp ske av maskiner, som ej tidigare funnits bland inventarierna. Utan tvivel kommer statens medverkan i högre grad än hittills att behövas på olika sätt för genomförande av jordbruksinventariets moderniserande, och gäller detta naturligtvis ej minst vid de mindre jordbruken.

Anskaffandet av de önskvärda moderna hjälpmedlen vid jordbruket motverkas emellertid direkt genom nu gällande beskattningsregler och alldeles speciellt genom deras allt mer snäva tillämpning. Jordbrukarna ha som bekant ej rätt i sina deklarationer göra avdrag för allmän avskrivning å inventariets värde men få däremot göra vissa avdrag vid utbyte eller inköp av inventarier. De avdrag, som av taxeringsmyndigheterna medgivas, äro dock i allmänhet så låga att de icke på långt när motsvara de numera så oerhört höga priserna å maskiner m. fl. tekniska hjälpmedel. Då en jordbrukare inser att en rationell drift fordrar förnyelse och modernisering av hans inventarieförråd avhåller han

Interpellation om rätt till avdrag för anskaffande av jordbruksinventarier.
(Forts.)

ofta däriifrån genom vetskaper om att skäliga avdrag för inköpen ej få göras i deklarationen. Taxeringsmyndigheterna ha börjat alltmör tillämpa regler, som äro mycket restriktiva och direkt hindra utvecklingen mot övergång till jordbrukets rationalisering genom ökad användning av maskiner.

Det är i hög grad angeläget att snarast möjligt sådana ändringar ske i gällande skatteförfordningar, så att jordbrukets rationalisering gynnas och ej som nu är fallet direkt motverkas.

I avvaktan på en mera ingående lämplig reform på detta område borde redan före detta årets taxering direktiv kunna utfärdas för taxeringsmyndigheterna att inom nuvarande författningars ram tillämpa och medgiva verkligt skäliga och tillräckliga avdrag för anskaffande av tidsenliga jordbruksinventarier. Dylika direktiv borde utfärdas skyndsamt, så att jordbrukarna hade kännedom därom innan de skola inlämna detta årets självdeklarationer.

Herr talman! Under hänvisande till vad här i saken anförts anhåller jag om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

Ämnar statsrådet inom närmaste tiden vidtaga åtgärder, som skulle bereda jordbrukarna ökade möjligheter att i sina självdeklarationer göra tillräckligt höga avdrag för inköp och utbyte av sådana jordbruksinventarier, vilka äro verkligt behöfliga för en nutida, rationell drift av jordbruket?

Kan det förväntas att statsrådet snarast möjligt vill medverka därtill, att taxeringsmyndigheterna erhålla sådana direktiv för detta årets taxering att inom nu gällande författningars ram största möjliga avdrag lämnas för inköp och utbyte av jordbruksinventarier, som befunnits nödvändigt anskaffa för modern, rationell drift av jordbruk?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

*Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talman-
nen i riksdagens första kammare och de kammarens le-
damöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen
tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning,
den 12 januari 1945.*

Till en början beslöto herrar deputerade beträffande kanslitjänstemännen, att de skulle utgöras av en notarie, tre förste stenografer, tio stenografer, en förste kanslist, en kanslist tillika registrator och fyra kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie (stomnotarie):

Wistrand, L., t. f. förste byråsekreterare i socialstyrelsen;

förste stenografer:

Elfner, E.,
Lundman, A., och
Hähnel, F., redaktör;

stenografer:

Torbiörn, G.,
Hedelius, E., kammarrättsråd,
Stäckig, S., redaktör,
Ekman, E. L., redaktör,

Julin, G., redaktör,
Eriksson, A., fil. kand.,
Skarvall, K.-E., e. notarie vid Stockholms rådhusrätt,
Grass, N., jur. stud.,
Bergsten, P., hovrättsfiskal, och
Lagerström, L., tjänsteman;

förste kanslist:

Carlén, E., kammarskrivare i tullverket;

kanslist tillika registrator:

Myrberg, I., kansliråd; samt

kanslister:

von Krusenstjerna, G., t. f. andre kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet,

Vide, T.,

Strömqvist, Anna, fröken, och

Berggren, E., e. notarie vid Stockholms rådhusrätt.

Det skulle antecknas, att Carlén och Myrberg redan den 8, Strömqvist den 9 samt Wistrand, Elfner, Ekman och von Krusenstjerna den 10 innevarande januari på särskild anmodan inträtt i tjänstgöring hos kammaren.

Herrar deputerade biföllo en av stenografen Lagerström gjord ansökning om tjänstledighet från och med den 1 nästkommande februari tills vidare för fullgörande av honom åliggande beredskapstjänstgöring. Med anställande av vikarie för Lagerström för ifrågavarande tid skulle tills vidare anstå.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att en förste vaktmästare och nio vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogos därefter till förste vaktmästare C. Jensen samt till vaktmästare S. Nilsson, H. Eriksson, M. Ericsson, K. Swenson, R. Sidén, E. Ström, T. Hollner, T. Westblad och L. Löfving.

Ät Nilsson uppdrogs att ombestyra utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Här skulle anmärkas, att Jensen, Nilsson och H. Eriksson redan den 2 samt övriga vaktmästare utom Hollner den 9 denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren. Hollner beviljades tjänstledighet för uppehållande av annan befattning under tiden t. o. m. den 20 innevarande månad.

Det skulle åligga den sålunda antagna personalen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

År och dag som ovan.

In fidem
G. H. Berggren.

På framställning av herr talmannen beslöts att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1—3 skulle sättas sist på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.30 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 16 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Justerades protokollen för den 10, 11 och 12 innevarande månad.

Företogs val av åtta suppleanter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 86 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
» Lindström,
» Wistrand,
» Pauli,
» von Heland,
» Ekman,
» Nordenson,
» Larsson, Sam.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av femton suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 77 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

Herr Mattsson,
» Lindén,
» Siljeström,
» Sandberg,
» Nilsson, Bror,
» Söderdahl,
» Rosander,
» Johansson, Lennart,
» Albertsson,
» Olofsson,
» Uhlén,
» Andersson, Albert,
» Arrhén,
» Bergh, Ragnar,
» Holmbäck.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tjugu suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 80 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Karlsson, Gustaf,
» Boman,
» Carlström,
» Anderson, Gustaf Iwar,
» von Heland,
» Gillström,
» Berling,
» Ekströmer,
» Petersson, Emil,
» Wiklund,
» Ericson, Johan Eric,
» Andersson, Gustav Emil,
» Näsström,
» Sundberg,
» Rosenberg,
» Andersson, Gunnar,
» Bergh, Ragnar,
» Albertsson,
» Andersson, Elon,
» Persson, Ivar.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av femton suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 62 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Eklund,
» Berg, Robert,
» Nordenson,
» Heüman,
» Elofsson, Gustaf,
» Ericsson, Herman,
» Franzon,
» Johansson, Lennart,
» Sundelin,
» Ramberg,
» Rosander,
» Näsgård,
» Wehtje,
» Ericsson, Carl Eric,
» Englund.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tio suppleanter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 69 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Löfgren,
» Fahlander,
» Nordenson,
» Andersson, Birger,
» Ljungdahl,
» Grym,

herr Persson, Einar,
» Wehtje,
» Petersson, Emil,
» Näsgård.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av tolv suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 63 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Ahlkvist,
» Krügel,
» Siljeström,
» Olofsson,
» Lodenius,
» Johansson, Henry,
fru Sjöström-Bengtsson,
herr Sandström,
» Petersson, Knut,
» Arrhén,
fru Svensson,
herr Lindblom.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tretton suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Hage,
» Sten,
» Ericsson, Carl Eric,
» Strand,
» Hallagård,
» Elowsson, Nils,
» Söderkvist,
» Hagman,
» Englund,
» Helgesson,
» Uhlén,
» Wahlund,
» Andersson, Gunnar.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av nio suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 55 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Olsson, Nils,
» Dahlström,
» Bondeson,
» Svedberg,
» Nilsson, Bror,
» Jonsson,

herr Hagman,
» Sundelin,
» Björck.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 5, angående anslag till bestridande av vissa kostnader för utredning rörande Klingvallsåns regleringsföretag år 1939 i Malmöhus län.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 9, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.; och

nr 11, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 12, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 5, av herr *Andersson, Birger*, m. fl., om utredning angående statligt stöd åt s. k. fritidscentra och andra lokaler för fritidsverksamhet; samt

nr 6, av herr *Wistrand*, om utsträckning av statens sakrevisions granskningsrätt.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den av herr *Arrhén* m. fl. väckta motionen, nr 7, om ökat statsunderstöd åt svenska naturskyddsföreningen.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet herr *Arrhéns* motion, nr 8, om ersättning åt F. W. S. Holmqvist och C. E. Olsson i anledning av en olyckshändelse under fälttjänstövning.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Lindblom* m. fl. väckta motionen, nr 9, om en speciallagstiftning i syfte att effektivt hjälpa personer, som skadats under militär beredskapstjänstgöring, respektive deras anhöriga.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet herr *Näsgårds* motion, nr 10, om åtgärder i syfte att bereda ersättning till ägare av tamdjur för skador, som förorsakats av varg och järv.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott herr *Bondesons* motion, nr 11, om viss ändring av 13 § i ordningsstadgan för riksdagens första kammar.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 12, av herr *Lodenius* och herr *Andersson, Albert*, om ändrade grunder för ersättning till kommuner för byggande av tjänstebostäder åt folkskollärare;

nr 13, av herrar *Hage* och *Grym*, om lönereglering för föreståndarinnor vid nomadskolhem;

nr 14, av herr *Sundvik*, angående omarbetning av gällande provinsialläkarskatt;

nr 15, av herr *Eklund* m. fl., angående förhöjt dagtraktamente åt av kommun valda ledamöter i beredningsnämnd, fastighetstaxeringsnämnd och lokal taxeringsnämnd;

nr 16, av herr *Wistrand* m. fl., om ändrade bestämmelser angående utskänkning av rusdrycker i samband med vissa föreställningar;

nr 17, av herr *Karlsson, Gottfrid*, om pension eller årligt understöd åt *Elsa Lovisa Bjurström*;

nr 18, av herr *Forslund*, om pension åt förre skogvaktaren *E. H. R. Karlsson* änka;

nr 19, av herr *Lindblom* m. fl., om inskränkning av makes förfoganderätt i fråga om försäkringsavtal, avseende makarnas eller endera makens liv;

nr 20, av herr *Andersson, Alfred*, och herr *Hallagård*, om beredande av statsunderstöd åt bonde- och småbrukarskolor;

nr 21, av herr *Jonsson* m. fl., om en ingående undersökning beträffande landsbygdens bostadsstandard;

nr 22, av herr *Källman* m. fl., om åtgärder för ökad social allmänbildning och upplysningsverksamhet för kommunala förtroendemen och tjänstemän; samt

nr 23, av herr *Lindström* m. fl., om åtgärder för planläggning av det fortsatta utredningsarbetet på socialpolitikens och socialvårdens områden.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.09 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.